

NOVA
CONNECTION
defunensemble &
Ilpo Väisänen

1.-12.3.2023

MUSICA NOVA HELSINKI

NYKYMUSIIKKIFESTIVAALI

NOVA CONNECTION

Ke / Wed / Ons, 1.3.2023, 21.00

G Livelab

defunensemble

Hanna Kinnunen, huilu / flute / flöjt

Mikko Raasakka, klarinetti / clarinet / klarinett

Emil Holmström, piano

Markus Hohti, sello / cello

Timo Kurkikangas, elektroniikka / electronics / elektronik

Anders Pohjola, elektroniikka / electronics / elektronik

Sami Klemola, taiteellinen johtaja / artistic director / konstnärlig ledare

Lauri Supponen *1988: *Gaz aux étages (2016) (seloversio 2023: ke / premiere / premiär)*

Markus Hohti, sello

Tine Surel Lange *1989: *Stein I-III (2022)*

Hanna Kinnunen, huilu / flute / flöjt

Markus Hohti, sello / cello

Timo Kurkikangas, elektroniikka / electronics / elektronik

Anders Pohjola, elektroniikka / electronics / elektronik

Lisa Robertson *1993: *am fäsach (2023, ke / premiere / premiär)*

defunensemble

Sami Klemola, esineet / objects / objekter

Lauri Supponen *1988:

*Continuo yhtyeelle ja elektroniikalle / for ensemble and electronics /
ör ensemble och elektronik (2021)*

defunensemble

Adam Vilagi *1977: *GAS (2020)*

defunensemble

Ilpo Väisänen

Yhteistyössä / In co-operation with / samarbete med:

**Northern
Connection**

Music Finland

Lisa Robertsonin teos on osa Music Finlandin vetämää Northern Connection -hanketta

Lisa Robertson's piece is part of the Northern Connection project led by Music Finland

Lisa Robertsons stycke är en del av projektet Northern Connection som leds av Music Finland

Lue esiintyjien ja säveltäjien esittelyt sivuilta musicanova.fi
Find the performer and composer biographies on [musicanova.fi/en](https://musicanova.fi)
Läs artist- och kompositörbiografierna musicanova.fi/sv

musicanova.fi

Lauri Supponen: Gaz aux étages

'gaz aux étages' [kaasua kerroksissa] on teksti, joka löytyy useiden brysseliläisten talojen julkisivuihin kiinnitetyistä inisistä emalikyilteistä. Kylttejä alkoi ilmestyä kapeiden kaupunkitalojen ovenpieliin 1800-luvun lopussa ilmoittamaan kunnallisen kaasuverkoston levinneisyydestä. Teos on eräänlainen oodi yhdelle tällaisista taloista, monikerroksiselle entiselle kotitalolleni Rue du Beffroi -kadulla Brysselissä. Alun perin alttoviululle sävelletty teos kuullaan tässä konsertissa selloversiona. Teoksesta on myös olemassa Marco Fusille sovitettu versio viola d'amorelle.

Lauri Supponen: Continuo

Continuo on kirjaimellinen uudelleensävellys Girolamo Frescobaldin (1583-1643) Fiori Musicali -kokoelman (1635) osasta 'Recercar con obbligo'. Teoksen kulku perustuu siihen, että kolme muusikkoa syöttää suorana äänitettyjä katkelmia soitostaan kosketinsoittajalle, jonka äänikerrat siten muuttuvat jatkuvasti. Obbligato-osio on tässä annettu lulpianolle.

- Lauri Supponen

Tine Surel Lange: STEIN I-III

Puhallinsoittimelle, jousisoittimelle ja videolle,
tilaajana Mean Steel
13 min
2022

Teos kertoo kolmen kiven tarinan, jotka ovat peräisin Lofoottien saaristosta Pohjois-Norjasta. Mitä kaikkea ympärillämme olevat kivet ovatkaan kokeneet, ja millaisia tarinoita ne voisivat kertoa, jos niillä olisi ääni? Teoksessa olen syventynyt äänellisesti, teksturaalisesti ja käsitteellisesti kolmeen tiettyyn kiveen: Reinen kylästä löytyneeseen 3,5 miljardia vuotta vanhaan gneissiin, salaisesta paikasta poimittuun moniväriseseen kvartsiin sekä kiveen, joka on peräisin Einangenin solasta – paikasta, jonne haudattiin 2 000 vuotta sitten nuori tyttö jumalattaren tavoin.

Stein I: Gneis

Pohjois-Norjan Lofoteilta löytyy maailman vanhimpiin kuuluvia kiviä. Niitä on varsinkin Reinen alueella, jota ympäröivissä kallioissa ja jylhissä vuorenhuipuissa näkyy 3,5 miljardia vuotta vanhaa gneissia. Gneissi on epämagneettinen metamorfinen kivilaji, joka on syntynyt hyvin korkeissa lämpötila- ja paineolosuhteissa. Siinä on kiilteinen pinta ja usein kauniita raita- ja aaltokuvioita. Gneissikivi, kuten juuri tämä Reinestä poimittu kappale, on luultavasti kokenut koko Lofoottien synnyn sekä ajan, jolloin Lofoteilla eli dinosaurusia. Joka tapauksessa se on kokenut ihmisen saapumisen aina ensimmäisistä Pohjolan perukoille ekysyneistä metsästäjä-ke-
räilijöistä oman aikamme kansainväliseen massaturismiin saakka.

Stein II: Kvarts

Kvartsi on maankuoren yleisin ja laajimmalle levinnyt mineraali, jota on kaikkialla valtavista vuorista pieniin hiekanmuruihin. Kvartsin väri vaihtelee maidonvalkeasta keltaiseen, punertavaan ja lasinkirkkaaseen. Sen pinta voi olla sileä tai karhea, ja sitä on usein muiden mineraalien seassa. Kvartsi on luonnon vahvimpia mineraaleja, ja sitä käytetään esimerkiksi hiekkapaperin, lasin ja pöytätasojen valmistuksessa sekä koruissa. Lisäksi kvartsia käytetään maailman tarkimmissa kelloissa, koska se värähtelee hyvin tarkasti tietyllä taajuudella. Tämä kvartsikivi on löytynyt Lofoteilta salaisesta paikasta, ja se on kokenut todennäköisesti paljon. Uskon kuitenkin, että tämä on ensimmäinen kerta, kun sitä käyttävät ihmiset.

Stein III: Einangen

Einangen on kaunis vuoristosola, josta avautuu näkymät Lofoottien sisä- ja ulkosaaristoon. Sieltä löytyy myös Pohjois-Euroopan suurimpiin ja huomattavimpiin kuuluva, pyöreä rautakautinen hautakumpu. Paikalle haudattiin 2 000 vuotta sitten nuori tyttö, jonka hauta oli sen ajan mittapuulla täysin poikkeuksellinen. Kuka tämä tyttö oli? Oliko hän prinsessa, taikavoimistaan tunnettu tietäjä vai jumalatar? Vai kenties parempien aikojen toivossa uhrattu ihminen? Kukaan ei tiedä totuutta. Tämä kivi on kuitenkin poimittu ylemmää samasta solasta paikasta, josta se on katsellut koko Einangenia tuhansien vuosien ajan. Jos se ja muut kivet osaisivat puhua, niillä olisi varmasti kerrottavana tarina jos toinenkin.

Teos on osa edelleen jatkuvaa, äänikoreografiaan liittyvää työtäni, jossa tulkiten äänellisesti visuaalista materiaalia ja liikettä. Soiva materiaali syntyy tarkkailemalla kiviä koskettelevia peukaloita videoprojektiossa, joka näytetään sekä esiintyjille että yleisölle.

- Tine Surel Lange

Lisa Robertson: am fàsach

Kotipaikkani Skotlannin ylämaan gaelilaisella kulttuurilla on hämmästyttäviä yhtäläisyyksiä Suomen perinteisten kulttuurien ja laajemmin saamelaisen kulttuurin kanssa. Gaelin kielen sana fàsach tarkoittaa erämaata, jollaiseksi moni mieltää myös pohjoisen maisemat. Kulttuurisesti fàsach ei kuitenkaan tarkoita tyhjää ja ihmisistä vapaata maata. Se tarkoittaa paikkaa, johon mennään etsimään yhteyttä luontoon. Opin, että pohjoissaamen luondo-sana viittaa myös ihmisluntoon. Nämä ihmisen ja luonnon väliset yhtymäkohdat ovat olennaisen tärkeitä pohjoisessa maailmankatsomuksessa, ja teos jäljittelee niitä. Se tarkastelee luontopohjaisesta näkökulmasta herkkyyttä ja sopeutuvuutta (muusikot vastaavat toisillensa), maillemme ainutlaatuista vapautta kuljeskella luonnossa (teos tarjoaa musiikillisia vapauksia ja valinnanmahdollisuuksia) sekä luonnossa esiintyviä objekteja, etenkin kiviä ja henkisen elinvoiman paikkoja. Rinnakkaineloon perinteisten kulttuurien kanssa sisältyy monimuotoisuutta ja välitilassa olemista, joten teoksessa on samanaikaista ja monenkirjavaa musiikillista materiaalia sekä jatkuvasti muuttuvia ideoita.

Teos on syklinen ja kattaa kolme ”vuotta”. Niistä kukin sisältää neljä vuodenaikaa luonnon kiertokulun tavoin sekä muistumia perinteisistä kulttuureista. Viittaaan teoksessa pohjoisen palonpuoliskon lintujen muuttomatkoihin ja esitän ”kevätsosioissa” 12 linnun laulut siinä järjestyksessä kuin lajit saapuvat Suomeen tai Skotlantiin. Mukana on omia kenttä-äänityksiäni hanhien äänistä taloni lähistöltä sekä variksista. Tulen äänet juhlistavat kelttiläistä kevään tulijuhlaa Bealltainnia. ”Syksyllä” kuullaan sadetta ja uroshirvien mölinää, mikä viittaa hirvien ja porojen kulttuuriseen merkitykseen. Gaelilaisena kulttuuriviittauksena on transhumanssi, ympäristötietoinen elämäntapa, jossa laiduntavat eläimet ja koko elämä siirretään vuoristoseudulle kesäksi ja joka vastaa saamelaisten paimentolaiskäytäntöjä. Teoksen yleinen tessitura on matalimmillaan ”talvella” ja korkeimmillaan ”kesällä”. Mukana on viittauksia arkistotallenteisiin, joissa kuullaan hanhen, käen ja poron ääniä matkivia saamelaisia joikuja sekä gaelilaisia lauluja, joissa matkitaan lintujen ääniä. Eläinten matkiminen on esimerkki luontoyhteydestä. Ajatukseni vievät myös Skotlannin Hebridien virrenveisuuperinteisiin ja kalevalaiseen runonlaulantaan kanteleen säestyksellä. Sisällytän elektroniikkaosuuteen vanhoja arkistotallenteita viitatakseni menneisyyden ympäristösuhteeseen ja yhdistän niihin paikallisen vesivoimalan ääniä, jotka viittaavat aikamme ympäristötietoisuuteen. Ilmastonmuutos vaikuttaa pohjoiseen vahvasti. Caoine on Suomen itkuvirsiperinnettä muistuttava gaelilainen suruperinne, jota harjoittavat etupäässä naiset. Tulen ja tuhon ääniin peittyvä äänimateriaali perustuu gaelilaisiin ja suomalaisiin itkuvirsiin ja suree maapallon tuhoutumista.

- Lisa Robertson

Adam Vilagi: GAS

GAS on maineikkaan defunensemblen tilausteos ja se on sävelletty vuoden 2019 aikana. Teoksen syntyhistoriaan kytkeytyy kaksi tekijää.

Ensimmäinen tekijä liittyi kellaritilassa sijaitsevan työhuoneeni ovesa olevan kyltin tekstiin: Kaasupullot. Vaikka kaasupulloja en huoneessa ole koskaan nähnyt, törmätyäni tekstiin aina oven avatessani alkoi kaasu pyöriä mielessäni. Tämän seurauksena minua alkoi kiinnostaa ajatus siitä, miten kaasu voisi siirtyä soivaksi ilmiöksi.

Toinen tekijä liittyi erään teokseni sävellysvaiheeseen, jonka parissa työskentelin syksyllä 2018. Sävelsin tätä teosta kitaralle ja lyömäsoittimille, ja se valmistui keväällä 2019 nimellä Monstrous Dimensions. Tutustuin teoksen sävellysvaiheen aikana soittimeen nimeltä ukkosrumpu (engl. Thunder Tube). Ihastuin oitis sen jännittävään sointimaailmaan, ja päätin hankkia itselleni sellaisen. Soittimen äänimaailma ei tuntunut kuitenkaan sopivan sen hetkisen sävellykseni sointimaailmaan, ja niinpä päätin siirtää soittimen käyttöä johonkin tulevaan sävellysprojektiini.

Kun sitten keväällä 2019 aloin työskennellä uuden teokseni parissa, oivalsin välittömästi, että ukkosrummun äänet elektronisesti käsiteltynä tuottavat juuri tavoittelemaani kaasumaisten sointien äänimaailmaa.

Tämä loi pohjan sävellysprosessille, minkä tuloksena yhtyeelle ja elektroniikalle sävelletty GAS loppuvuodesta 2019 syntyi. Teoksen kantaesitti defunensemble Klang-konserttisarjassa, radio-konsertissa ilman yleisöä Helsingin Musiikkitalossa Camerata-salissa 18.5.2020.

- *Adam Vilagi*

Lauri Supponen: Gaz aux étages

'gaz aux étages' [gas in the floors] is a text found on small, blue enameled signs that started appearing next to the front doors of narrow Brussels townhouses in the late 1800s. These signal that the communal gas distribution is installed in all floors. This piece is a love song for one of these gas-fitted multi-storey dwellings in which I grew up on Rue du Beffroi in Brussels. Originally written for viola, the piece has here been arranged for cello, and exists also as a version for viola d'amore, to be released on record by Marco Fusi.

Lauri Supponen: Continuo

Continuo is a literal re-composition of Girolamo Frescobaldi's (1583-1643) 'Recercar con obbligo' movement from the Fiori Musicali collection (1635). In it a trio of musicians feed a keyboard player with live-recorded samples of their playing. Fragments of the obbligato are given to the toy piano.

- Lauri Supponen

Tine Surel Lange: STEIN I-III

For wind instrument, string instrument, and video

Commissioned by Mean Steel

13 min

2022

This work tells the story of three stones from the Lofoten archipelago in Northern Norway. Imagine what the stones around us have experienced, what tales could they tell if they had a voice? In this work, I've explored three special stones both in a sonic, textural, and conceptual context. A 3.5 billion-year-old gneiss from Reine, a many-colored quartz from a secret location, and a stone from the mountain pass of Einangen where a young girl was buried like a goddess 2000 years ago.

Stein I: Gneis

Some of the world's oldest rocks can be found in Lofoten in Northern Norway. Especially in the Reine area, where 3.5 billion-year-old gneiss is visible as surrounding rocks and majestic mountain peaks. Gneiss is a non-magnetic metamorphic rock, formed at very high temperatures and pressures. It has a foliated surface, often sporting beautiful bands or wave patterns. A gneiss rock, like this one from Reine, has probably experienced the very creation of Lofoten. It might have experienced a Lofoten inhabited by dinosaurs? It for sure has experienced the arrival of the human race, from the very first hunter-gatherers straying all the way up here to the high north, to the present times' mass tourism from all over the world.

Stein II: Kvarts

Quartz is the most abundant and widely distributed mineral found at the Earth's surface, from massive mountain tops to tiny grains of sand. Quartz can be everything from milky white, yellow, red-ish to clear as glass. It can have a smooth or rugged texture, often mixed with other minerals. Quartz is one of the strongest minerals in nature and is used in everything from sandpaper to glass, from countertops to jewelry. It's also used for some of the world's most accurate clocks as it vibrates at a very precise and specific frequency. This quartz-rock, found at a secret location in Lofoten, has probably experienced quite a lot, but I believe, this is the very first time it is used by humans.

Stein III: Einangen

At Einangen, a beautiful mountain pass, with a view of both the inner and outer side of the Lofoten archipelago, you can find one of the largest and most prominent stone circle burial grounds from the iron age in Northern Europe. 2000 years ago, a young girl was buried here, in a grave unmatched by any other from that time. Who was she? A princess? A seer with magical abilities? A goddess? A human sacrifice made in hopes of better times to come? No one knows, but if stones could talk, like this stone from the same mountain pass, a bit further up, with a full view of Einangen for thousands of years, it could probably tell a story or two.

This piece is part of my ongoing work with sound choreography, where visual material and/or movements are interpreted sonically. In «Stein I-III» the performers have specific instructions of what and how to play, all connected to the thumbs touching the stones in the video projection - visible to both the performers and audience.

- *Tine Surel Lange*

Lisa Robertson: am fàsach

The traditional Gaelic culture of my home in the Scottish Highlands and traditional cultures of Finland and, more widely, Sámi culture, are strikingly similar. In Gaelic, fàsach translates as wilderness, the way many view Northern landscapes. But, culturally, fàsach doesn't mean empty, human-free land. It means the place we go to connect with nature. I learned that the Northern Sámi word luondo means both 'nature' and 'human nature'. These human/ nature links are vital to the Northern worldview, as emulated in this piece. It has a nature-based outlook reflecting sensitivity/ adaptivity towards nature (musicians respond to each other's cues), freedom to roam in nature, uniquely embedded in our politics (there is some musical freedom and choice) and natural objects, particularly rocks, and places having a spiritual life-force (natural sounds are evoked and natural objects included). Living with traditional cultures today involves plurality and liminality so there are simultaneous, diverse musical materials and constantly shifting ideas.

This piece is cyclic, containing three 'years', each including a four-season pattern, like nature's cycles and the reminiscence of traditional cultures. Referencing the great Northern bird migration, I arrange twelve bird species' calls in the order they arrive in Finland or Scotland during the 'spring' sections. I include my recordings of geese, taken near my house, and crows. Fire sounds mark the Gaelic spring fire festival Bealltainn. Rain and roaring stags are heard in 'autumn', referencing the cultural significance of deer and reindeer. From Gaelic culture I allude to the eco-conscious lifestyle of transhumance, similar to Sámi nomadic practices – moving grazing animals, and life, to higher ground in summer. The piece's general tessitura is lowest in 'winter' and highest in 'summer'. I allude to archive recordings of Sámi joiks of the goose, cuckoo and reindeer, and of Gaelic bird imitation songs. This animal mimicry exemplifies connection with nature. I also evoke Scottish Hebridean psalm-singing and Finnish Kalevala recitation with kantele. I include the background sounds of the old archive recordings, referencing the eco-conscious past, paired with the sound of our local hydro-electric scheme, referencing an eco-conscious present. Climate change is strongly affecting the North. Caoine is a Gaelic mourning tradition, mainly practised by women, similar to Finland's lament tradition. Engulfed in sounds of fire and destruction, material based on Gaelic and Finnish laments, mourns the destruction of the Earth.

- Lisa Robertson

Adam Vilagi: GAS

GAS was composed in 2019 as a commission from the renowned Finnish defunensemble. There were two factors behind its genesis.

The first was the sign above the door of my basement study: Gas cylinders. Though I never saw any gas cylinders, I thought of gas whenever I opened the door and I began wondering how I might translate gas into music.

The other factor was a piece for guitar and percussion called Monstrous Dimensions I'd been working on in 2018–2019. While writing this, I made the acquaintance of a thunder tube and was immediately fascinated by its exciting sounds. They did not, however, feel right for Monstrous Dimensions, so I put the instrument aside for some future project.

Then in spring 2019, it dawned on me that the electronically-processed sounds of the thunder tube produced precisely the gas-like ones I was aiming at.

This paved the way for GAS for ensemble and electronics I finished in late 2019. It was premiered by the defunensemble in a concert series broadcast without an audience from the Camerata Hall of the Helsinki Music Centre on May 18, 2020.

- *Adam Vilagi*

Lauri Supponen: Gaz aux étages

"Gaz aux étage" [gas i våningarna] är en text som finns på små skyltar i blå emalj och som började sättas upp intill ytterdörren till de smala stadsvillorna i Bryssel i slutet av 1800-talet. Denna skylt visar att den kommunala gasdistributionen är installerad i alla våningar. Detta verk är en kärlekssång till en av dessa gasutrustade flervåningsbostäder där jag växte upp på Rue du Beffroi i Bryssel. Ursprungligen har verket skrivits för altfiol och sedan omvandlats för cello och finns även som en version för viola d'amore som kommer att utges på en skiva av Marco Fusi.

Lauri Supponen: Continuo

Continuo är en bokstavstrogen sammansättning av Girolamo Frescobaldis (1583-1643) "Recercar con obbligo" från samlingen Fiori Musicali (1635). I Continuo matar en musikertrio in livein-spelade exempel på deras spelningar i ett keyboard. Fragment av obligat ges till leksakspianot.

- Lauri Supponen

Tine Surel Lange: STEIN I-III

För ett blåsinstrument, ett stråkinstrument och video

Beställd av Mean Steel

13 min

2022

Detta verk berättar historien om tre stenar från Lofotens skärgård i norra Norge. Föreställ dig vad stenarna kring oss har upplevt, vad allt skulle de kunna berätta för oss om de hade en röst? I detta verk har jag utforskat tre särskilda stenar, både ur ett ljudmässigt, textuellt och begreppsmässigt perspektiv. En 3,5 miljarder år gammal gnejs från Reine, en mångfärgad kvartssten från en hemlig plats och en sten från ett bergspass i Einangen där en ung flicka begravdes som en gudinna för 2 000 år sedan.

Stein I: Gnejs

Några av världens äldsta bergarter finns i Lofoten i norra Norge. Särskilt i Reine, där 3,5 miljarder år gammal gnejs syns i omgivande bergarter och som majestätiska bergstoppar. Gnejs är en icke-magnetisk metamorf bergart som har bildats vid mycket höga temperaturer och tryck. Stenen har en glänsande yta och ofta snygga ränder eller vågmönster. Stenar av gnejs, som den här från Reine, har troligtvis själv upplevt uppkomsten av Lofoten. Kanske har stenen upplevt Lofoten när dinosaurierna strövade här? Den har utan tvekan upplevt när människorasen anlände till Lofoten, från de allra första jägarna/samlarna som förrrade sig hit långt norrut och till dagens globala massturism.

Stein II: Kvarts

Kvarts är det mest allmänna och mest spridda mineralet på jordens yta och finns överallt från massiva bergstoppar till små sandkorn. Färgen kan variera i allt från mjölkvit, gul, rödaktig till genomskinlig som glas. Den kan ha en slät eller skrovlig struktur, ofta är kvartsen blandad med andra mineraler. Kvarts är ett av de starkaste mineralerna i naturen och används i allt från sandpapper till glas samt från köksbänkar till smycken. Den används också i några av världens mest exakta klockor eftersom den vibrerar mycket exakt och med en specifik frekvens. Denna kvartssten hittades på en hemlig plats i Lofoten och har antagligen upplevt en hel del, men jag tror att detta är den allra första gången den används av människor.

Stein III: Einangen

I Einangen finns ett vackert bergspass som bjuder på en utsikt till både Lofotens inre och yttre skärgård. Här kan du se en av norra Europas största och mest betydande forntida gravar från järnåldern. För cirka 2 000 år sedan blev en ung flicka begravnen här, i en grav som för sin tid var helt exceptionell. Vem var hon? En prinsessa? En sierska med övernaturliga egenskaper? En gudinna? Ett människooffer för att blidka gudarna? Ingen vet, men om den här stenen från samma bergspass, men lite högre upp, där den hade fullständig utsikt över Einangen i tusentals år, skulle kunna tala skulle vi förmodligen få höra ett och annat.

Detta verk ingår i mitt pågående arbete med ljudkoreografi, där visuellt material och/eller rörelser tolkas i ljudform. I "Stein I-III" har artisterna fått specifika instruktioner om vad och hur de ska spela. Klangvärlden skapas genom att reagera på fingrarnas rörelse på stenarna i videoprojektionen som visas för både artisterna och publiken.

- Tine Surel Lange

Lisa Robertson: am fàsach

Den traditionella gaeliska kulturen i min hembygd i det skotska höglandet och de traditionella kulturerna i Finland, i synnerhet samekulturen, är slående lika. På gaeliska betyder fàsach ödemark, så som många som ser de nordliga landskapena. Men kulturellt sett betyder fàsach inte ödliga, människofria marker. Det betyder en plats där vi förenar oss med naturen. Jag lärde mig att det nordsamiska ordet luondo betyder både ”natur” och ”mänsklig natur”. Dessa kopplingar mellan människa och natur är viktiga för den nordliga världsbilden såsom de återges i detta verk. I världsbilden ingår en naturorienterad syn som återspeglar känslighet/anspassningsförmåga gentemot naturen (musiker svarar på varandras signaler), friheten att vandra i naturen, som på ett unikt sätt ingår i våra rättigheter (det finns ett slags musikalisk frihet och valfrihet) och föremål i naturen, i synnerhet klippor och platser med andlig livskraft (naturliga ljud framkallas och naturliga föremål inkluderas). Att leva med traditionella kulturer innebär i dag mångfald och gränstillstånd, det finns alltså samtidigt olika slags musikaliska material och ständigt skiftande idéer.

Detta verk är cykliskt och innehåller tre ”år”, vart och ett med ett fyra årstiders mönster med naturens cykler och påminnelser om traditionell kultur. Med hänvisning till den stora nordliga fågelmigrationen har jag ordnat tolv fågelarters läten i den ordning de anländer till Finland eller Skottland på våren. I mina inspelningar har jag bandat ljud av gäss och kråkor nära mitt hus. Ljudet av eldar refererar till den gaeliska festivalen Bealltainn då man på våren tänder stora brasor. Regn och bröljande hjortar hörs under hösten och hänvisar till hjortarnas och renarnas kulturella betydelse. Från den gaeliska kulturen anspelar jag på den miljömedvetna livsstilen med alternerande beteshållning som liknar samernas nomadiserande renskötsel – att flytta betesdjuren och livet till högre marker på sommaren. Verkets allmänna tessitura är lägst på ”vintern” och högst på ”sommaren”. Jag hänvisar till inspelningar av samiska joik med gäss, gökar och renar och av gaeliska imitationer av fågelsånger. Denna imitation av djur är ett exempel på kopplingen till naturen. Jag anspelar också på hur psalmer sjungs i de skotska Hebriderna och dikter reciteras ur finska nationaleposet Kalevala med kantele. Jag tar med bakgrundsljud från gamla arkiverade inspelningar, refererar till ett miljömedvetet förflutet, kombinerat med ljud från vårt lokala vattenkraftssystem och hänvisar till en miljömedveten nutid. Klimatförändringarna påverkar kraftigt den nordliga världen. Caoine är en gaelisk sorgetradition, som främst utövas av kvinnor och påminner om gråterskorna i Finland. Översvämmad av ljud av eld och förstörelse, sörjer det på klagosånger av både gaelisk och finsk tradition baserade musikaliska materialet förstörelsen av jorden.

- Lisa Robertson

Adam Vilagi: GAS

GAS komponerades 2019 på beställning av det värenummerade finska defunensemblen. Två faktorer låg bakom dess tillkomst.

Den första faktorn var skylten ovanför dörren till mitt källarstudie: Gasbehållare. Även om jag aldrig såg några gasbehållare tänkte jag på gas varje gång jag öppnade dörren och jag började fundera på hur jag kunde översätta gas till musik.

Den andra faktorn var ett stycke för gitarr och slagverk som jag hade arbetat med under 2018-2019 som hette Monstrous Dimensions. När jag skrev detta stycke blev jag bekant med åskröret (på engelska Thunder tube) och var omedelbart fascinerad av dess spännande ljud. De kändes dock inte rätt för Monstrous Dimensions, så jag lade instrumentet åt sidan för något framtida projekt.

Sedan under våren 2019 insåg jag att de elektroniskt processade ljuden från åskröret producerade precis de gasliknande ljud som jag strävade efter.

Detta banade vägen för GAS för ensemble och elektronik som jag avslutade sent 2019. defunensemble uruppförde verket i en konsertserie som streamades utan publik från Cameratasalen i Musikhuset den 18 maj 2020.

- Adam Vilagi

Ilpo Väisänen

Ilpo Väisänen (s.1963) on toiminut äänitaiteilijana ja elektronisen musiikin säveltäjänä 1990-luvun alusta. Hän perusti vuonna 1993 performanssiryhmä Ultra 3:n ja heti tämän jälkeen Panasonic-yhtyeen (myöhemmin Pan Sonic) Mika Vainion kanssa. Pan Sonic teki yhteistyötä muun muassa Alan Vegan, Keiji Hainon, F.M. Einheitin ja Erkki Kurenniemen kanssa. Pan Sonic esiintyi aktiivisesti vuoteen 2011 saakka ja teki musiikkia esimerkiksi muotinäytöksiin ja elokuviin, osallistui erilaisiin taidenäyttelyihin ja julkaisi lukuisia äänitteitä. Pan Sonic sai Taiteen valtionpalkinnon vuonna 2004 ja Jussi-palkinnon 2016.

Väisänen perusti die Angel -ryhmän 1999 berliiniläisen Dirk Dresselhaisin kanssa ja on työskennellyt muun muassa Hildur Guðnadóttirin, BJ Nilsenin, Oren Ambarchin sekä Lucio Capecen kanssa. Vuonna 2019 hän teki The Body Electric -installaation Xper.Xr-artistin kanssa Hong Kongin Empty Galleryyn ja vuonna 2020 musiikin videotaiteilija Heleen Blankenin installaatioon Rotterdamissa. Väisänen säveltää edelleen aktiivisesti soolomateriaalia ja tekee erilaisia yhteistyöprojekteja. Viimeisin albumi Tietoisien Siirtymän Oletettu Toiseus ilmestyi 2019. Väisänen on suomalaisen elektronisen musiikin uranuurtaja ja alan pitkäaikainen vaikuttaja.

Ilpo Väisänen (b. 1963) has worked as a sound artist and composer of electronic music since the early 1990s. He set up the performance art group Ultra 3 in 1993, immediately followed by the band Panasonic, which later became Pan Sonic, with Mika Vainio. Pan Sonic collaborated with artists and musicians such as Alan Vega, Keiji Haino, F.M. Einheit and Erkki Kurenniemi. Pan Sonic performed actively until 2011, making music for fashion shows and films, participating in art exhibitions and releasing numerous recordings. Pan Sonic was awarded the state prize for art in 2004 and the Jussi Award in 2016.

Väisänen founded the group die ANGEL in 1999 with Berlin-based Dirk Dresselhaus and has worked with Hildur Guðnadóttir, BJ Nilsen, Oren Ambarchi and Lucio Capece, among others. He created The Body Electric installation with artist Xper.Xr at the Empty Gallery in Hong Kong in 2019 and composed the music for video artist Heleen Blanken's installation in Rotterdam in 2020. Väisänen still actively composes solo material and works on various collaborative projects. His latest album, Tietoisien Siirtymän Oletettu Toiseus, was released in 2019. Väisänen is a pioneer of Finnish electronic music and a long-term influencer in the field.

Ilpo Väisänen (f. 1963) har varit ljudkonstnär och kompositör av elektronisk musik sedan början av 1990-talet. Han grundade 1993 performansgruppen Ultra 3 och genast därefter musikduon Panasonic (senare Pan Sonic) med Mika Vainio. Pan Sonic samarbetade med bland annat Alan Vega, Keiji Haino, F.M. Einheit och Erkki Kurenniemi. Pan Sonic uppträdde aktivt fram till 2011 och gjorde musik till exempel för modevisningar och filmer, deltog i olika konstutställningar och utgav flera fonogram. Pan Sonic fick statspriset för konst 2004 och Jussi-priset 2016.

Väisänen grundade 1999 duon die Angel med Dirk Dresselhaus från Berlin och har samarbetat med bland annat Hildur Guðnadóttir, BJ Nilsen, Oren Ambarch och Lucio Capece. År 2019 gjorde han installationen The Body Electric med artisten Xper.Xr för Empty Gallery i Hongkong och 2020 med musikvideokonstnären Helen Blanken en installation i Rotterdam. Väisänen komponerar fortfarande aktivt solomaterial och genomför olika samarbetsprojekt. Hans senaste album Tietoisien Siirtymän Oletettu Toiseus utkom 2019. Väisänen är en pionjär inom finländsk elektronisk musik och en långvarig trendskapare inom branschen.

PÄÄJÄRJESTÄJÄT

TAPIOLA
SINFONIETTA

yle RADION
SINFONIAORKESTERI

TUKIJAT

TEOSTO